

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 32 0 P 153904 22 Rev 2
Sarajevo, 10.01.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Emine Hulusija i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice A. P. iz T., zastupane po punomoćniku Senadu Huremoviću, advokatu iz Tuzle, protiv tuženog A. D. iz T., zastupanog po punomoćniku Amiru Mešiću, advokatu iz Zajedničke advokatske kancelarije Enver Hogić, Amir Mešić i Azra Hrustemović iz Tuzle, radi utvrđenja i podjele bračne stečevine, v.sp. 5.001,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 32 0 P 153904 21 Gž 3 od 16.11.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 10.01.2023. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija se djelimično usvaja, nižestepene presude preinačavaju (stav II izreke prvostepene presude) tako da se odbija tužbeni zahtjev za isplatu na ime zajedničke bračne stečevine iznosa od 98.486,74 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 07.10.2019. godine, dok se u preostalom dijelu revizija odbija.

Svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Tuzli, broj: 32 0 P 153904 18 P 2 od 05.11.2019. godine utvrđeno je da su tužiteljica i tuženi u toku trajanja bračne zajednice zajedničkim sredstvima izvršili novčana ulaganja u adaptaciju stare porodične kuće vlasništvo oca tuženog D. E. iz T. i izvršili dogradnju i izgradnju potpuno novog stambenog objekta sa poslovnim prostorom gabaritnih dimenzija 10,45 x 10,00 m, spratnosti prizemlje (poslovni prostr sa WC –om), sprat plus potkrovlje koji sada čini jednu cjelinu, koja se nalazi na k.č. broj 2182/14 po starom premjeru, upisane u pl. broj 250 KO T., zvana L., njiva površine 729m², koja se nalazi u..., koja je vlasništvo oca tuženog D. E., a na kojoj isti ima suvlasnički dio od ¼ na k.č. br. 839/1 po novom premjeru, za koje nekretnine je D. E. otac tuženog podnio zahtjev Službi za prostorno uređenje i zaštitu okoline Općine Tuzla broj 06-23-3383/09 TR od 01.04.2009.g. za legalizaciju bespravno sagrađenog stambenog objekta.

Obavezan je tuženi da tužiteljici na ime zajedničke bračne stečevine isplati ½ u iznosu od 98.486,74 KM, ukupno uloženi novčanih sredstava u izgradnju novog stambenog objekta čija je građevinska vrijednost 196.973,48 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 07.10.2019.g. pa do isplate, te da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.620,00 KM, sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Zahtjev tužiteljice koji se odnosi na isplatu zakonskih zateznih kamata počev od dana podnošenja tužbe, odbijen je u cijelosti kao neosnovan.

Preko dosuđenog iznosa od 4.620,00 KM, do potraživanog iznosa 7.380,00 KM, zahtjev tužiteljice koji se odnosi na troškove postupka, odbija se u cijelosti kao neosnovan.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 32 0 P 153904 21 Gž 3 od 16.11.2021. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, u stavu prvom i drugom izreke potvrđena. Tuženi je odbijen sa zahtjevom za naknadu troškova žalbenog postupka.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači na način da se odbije tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti, uz naknadu troškova sastava revizije.

Tužiteljica nije podnijela odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u okvirima razloga revizije, te u skladu sa članom 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH” br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija tuženog je djelimično osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je u toku bračne zajednice sa tuženim zajedničkim sredstvima izvršila novčana ulaganja u adaptaciju stare porodične kuće vlasništvo oca tuženog i izvršila izgradnju potpuno novog objekta na zemljištu u suvlasništvu oca tuženog za koje nekretnine je podnijet zahtjev za legalizaciju, kao i da se obaveže tuženi na isplatu iznosa od 98.486,74 KM na ime ½ građevinske vrijednosti objekta.

Nižestepeni sudovi su utvrdili da su tužiteljica i tuženi u oktobru mjesecu 2002. godine zasnovali vanbračnu zajednicu, da su brak zaključili u martu mjesecu 2004. godine, u kojem je rođena zajednička mlđb. kćerka A., da je brak stranaka razveden pravosnažnom presudom prvostepenog suda od 13.04.2012. godine, da su za vrijeme trajanja vanbračne i bračne zajednice stranke živjele u stanu roditelja tuženog koji se nalazi u Rudarskoj ulici broj 15 u Tuzli, da su nakon zaključenja braka 2004. godine tužiteljica i tuženi otpočeli izgradnju stambenog objekta uz postojeći porodični objekat koji se nalazi u naselju T..., a koji objekat su roditelji tuženog izgradili 1978. godine, na nekretnini označenoj po starom premjeru k.č. broj 2182/14 KO T., a kojoj nekretnini po novom premjeru odgovara parcela označena k.č. broj 839/4 KO T. I, koja je u pl. listu 250 KO T. upisana kao suposjed sa dijelom ¼, D. A., D. H., B. A. i K. Đ., dok je u zk. ulošku 8125 KO SP T. na predmetnoj parceli označenoj po starom premjeru k.č. 2182/14 upisano više fizičkih lica sa određenim suvlasničkim dijelovima, među kojima i otac tuženog D. E. sa dijelom 13/90. Nadalje je utvrđeno da je otac tuženog nadležnom opštinskom organu uprave 01.04.2009. godine podnio zahtjev za legalizaciju izgrađenog postojećeg starog stambenog objekta, uz koji se nalazi objekat gabaritnih dimenzija 10,45 x 10,00 m spratnosti prizemlje, sprat i potkrovlje. Na osnovu nalaza i mišljenje vještaka arhitektonske struke Fahrudina Delića od 18.09.2019. godine, izgradnja novog objekta je otpočela 2004 godine, s tim da je utvrđeno da je predmetni objekat građen kao individualni stambeno – poslovni objekat u nizu, da je objekat u funkciji na nivou prizemlja i sprata, dok se potkrovlje još uvijek nalazi u fazi gradnje, te da građevinska vrijednost predmetnog stambenog objekta na dan procjene iznosi 196.973,48 KM. Nadalje, iz utvrđenja prvostepenog suda slijedi da su tužiteljica i tuženi za vrijeme trajanja bračne zajednice vršili ulaganja u izgradnju predmetnog objekta, s namjerom i ciljem da u istom žive zajedno sa svojom mlđb. kćerkom, ali koji cilj se nije ostvario jer je brak stranaka pravosnažno razveden 2012. godine, od kada samo tuženi koristi predmetni objekat za

stanovanje, obzirom da su stan u kojem je živio sa tužiteljicom i mladb. kćerkom do razvoda braka prodali roditelji tuženog.

Na temelju prednjih utvrđenja nižestepeni sudovi su zaključili da je u toku bračne zajednice tužiteljica zajedno sa tuženim zajedničkim sredstvima izvršila novčana ulaganja u adaptaciju stare porodične kuće u vlasništvu oca tuženog, te izvršila dogradnju i izgradnju potpuno novog stambenog objekta sa poslovnim prostorom, a koja je vlasništvo oca tuženog i za koje nekretnine je otac tuženog podnio zahtjev za legalizaciju, te obavezali tuženog da tužiteljici isplati polovinu građevinske vrijednosti novog stambenog objekta u iznosu od 98.486,74 KM.

Prije svega treba navesti da iz stilizacije prvog dijela tužbenog zahtjeva (stav I izreke prvostepene presude) proizilazi da tužiteljica zahtjeva utvrđenje bračne stečevine (novčana ulaganja u adaptaciju stare porodične kuće u vlasništvu oca tuženog, te dogradnja i izgradnja potpuno novog stambenog objekta sa poslovnim prostorom na zemljištu oca tuženog) koju je stekla u zajednici sa tuženim kao bivšim bračnim partnerom, a ne i u široj porodičnoj zajednici, iako je postavila zahtjev koji se odnosi na imovinu vlasništvo oca tuženog D. E. Dakle, raspravljani su imovinski odnosi - bračna stečevina samo između parničnih stranaka kao bračnih supružnika, a izostalo je dokazivanje sticanja u porodičnoj zajednici u na odnosu oca tuženog (D. E.) koji i nije učestvovao u postupku.

Imovinski odnosi koji izlaze izvan okvira bračne stečevine, nisu podvrgnuti pravilima bračnog imovinskog režima, jer se suvlasnički dio bračnih partnera u odnosu na članove šire porodične zajednice ima utvrditi prema kriterijima koji važe za sticanje vlasništva odnosno suvlasništva (dokazani faktički doprinos), a zatim se tako utvrđeno vlasništvo ili suvlasništvo ima podijeliti između bračnih partnera po pravilima za diobu zajednički stečene imovine. Dakle, u odnosu na članove šire porodične zajednice treba utvrditi da li je i kakav sporazum postignut o spornoj gradnji između članova šire porodične zajednice (izričit ili prećutan), pa ako se utvrdi da je sporazum postignut o gradnji i udjelima u ulaganju, ili se dokaže faktički doprinos u sticanju, treba izdvojiti suvlasnički dio tužiteljice i supruga kao cjelinu po kriterijima za sticanje vlasništva ili suvlasništava u odnosu na ostale članove porodične zajednice, a tek nakon toga može se izvršiti dioba zajednički bračne stečevine, po pravilima za diobu.

Dakle, cijeneći prednja činjeničnih utvrđenja za koja je ovaj sud vezan (čl. 240. stav. 2. ZPP) da je u ovom postupku tužiteljica prvim dijelom postavljenog tužbenog zahtjeva tražila da se samo utvrdi da novčana ulaganja i dogradnja i izgradnja novog objekta vlasništvo oca tuženog predstavljaju bračnu stečevinu nje i tuženog, to nižestepeni sudovi nisu pogrešno primijenili materijalno pravo kada su primjenom člana 251. stav 1. Porodičnog zakona FBiH¹ udovoljili tužbenom zahtjevu u odnosu na tuženog utvrđujući da ulaganja u stari objekat i izgradnja novog stambenog objekta vlasništvo oca tuženog predstavlja njihovu bračnu stečevinu, jer za nastanak bračne stečevine potrebno je da se ispune dvije pretpostavke: 1. da je riječ o imovini stečenoj za vrijeme trajanja bračne zajednice i 2. da se radi o imovini nastaloj radom bračnih supružnika, a koje pretpostavke je u toku postupka tužiteljica i dokazala.

U odnosu na sadržajne prigovore revizije da stav I izreke prvostepene presude je neizvršiv u odnosu na tuženog, jer nije utvrđeno da je tuženi vlasnik imovine, nižestepeni

¹ □ "Službene novine F BiH" broj 35/05 i 41/05

sudovi su odlučili u granicama postavljenog tužbenog zahtjeva (čl. 2.stav.1.ZPP), i to što takva presuda nije izvršiva posljedice snosi isključivo tužiteljica.

Slijedom izloženog, kako ne stoje razlozi revizije, a ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti (član 241. stav. 1. ZPP) to je primjenom odredbe člana 248. ZPP, revizija tuženog u ovom dijelu odbijena kao neosnovana.

Osnovano revident ukazuje da nižestepeni sudovi odluku o usvajanju tužbenog zahtjeva za isplatu uložениh novčanih sredstava u izgradnju novog stambenog objekta nisu zasnovali na pravilnoj primjeni materijalnog prava.

U konkretnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, kako je tužiteljica u ovom postupku samo raspravila imovinske odnose sa tuženim kao supružnikom, nema osnova da od tuženog zahtijeva diobu zajedničke imovine koja je utvrđena kao imovina oca tuženog D. E., i to isplatom vrijednosti uložениh novčanih sredstava u izgradnju novog stambenog objekta.

Ovo sve iz razloga što i kada bi se tuženi vodio kao vlasnik imovine, odredbom člana 255. Porođičnog zakona FBiH regulisano da se podjela bračne stečevine vrši ugovorom bračnih partnera, a ako bračni partneri ne zaključe ugovor, podjelu bračne stečevine izvršit će sud između ostalog i na zahtjev bračnih partnera, a odredbom člana 257. istog zakona regulisano je da ako je sud odlučio da se podjela izvrši prodajom stvari zbog toga što je fizička dioba stvari nemoguća ili je moguća uz znatno smanjenje vrijednosti stvari, bračni partner ima pravo preče kupnje te stvari. Dakle, mogućnost da se jednom supružniku dosudi novčana vrijednost njegovog suvlasničkog udjela u nekretnini koja predstavlja bračnu stečevinu postoji samo ukoliko su se stranke o tome sporazumjele, a na zahtjev bračnih partnera podjela bračne stečevine (razvrgnuće suvlasništva isplatom) moguća je samo pod uslovima iz odredbe člana 38. Zakona o stvarnim pravima cijeneći pravnu prirodu takvog tužbenog zahtjeva.

Dakle, kako je pogrešno primijenjeno materijalno pravo u dijelu zahtjeva za isplatu, valjalo je reviziju tuženog djelimično usvojiti, pobijanu presudu preinačiti u tom dijelu i odbiti tužbeni zahtjev primjenom odredbe člana 250. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Odlučujući o troškovima postupka u smislu čl. 397. st. 2. ZPP-a ovaj sud je ocijenio da s obzirom da je nakon preinačenja nižestepениh presuda u revizijskom postupku uspjeh stranaka djelomičan, to je valjalo odlučiti da svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka (čl. 386. st. 2. ZPP-a.)

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.